

Úryvek z připravované knihy Michaely Čermákové a Františka Šusty „Vystavování je hra“. Vyjde u nakladatelství Plot v první polovině roku 2019.

Autor textu Michaela Čermáková

Kofola na nohy

Tak na tuhle výstavu do smrti nezapomenu. Psal se rok 1990 a já měla konečně koho předvádět.

Ten můj NĚKDO byl, alespoň podle mého názoru, ten nejkrásnější a nejlépe výstavně trénovaný kavalír všech dob. Byla jsem na něj i na sebe patřičně hrdá a tak jsem se na výstaviště nesla jako královna. A protože rodina šla se mnou, měla jsem i potřebný doprovod.

Po přejímce začal můj obvyklý rituál – deka, miska na vodu, kartáče a piškoty za odměnu se mísily s průkazem původu, katalogem a výstavním číslem, rodina toužila zaujmout jiné místo, než které jsem vybrala já, a v katalogu bylo v naší třídě alespoň o deset psů víc, než v těch ostatních. Moje královská nálada a také sebevědomí se pomalu vytrácely a já s hrůzou zjišťovala, že ten pes před námi má delší srst, ten za námi širší hrudník a ten vedle nás lepší předváděčku. Bylo mi do breku, ale moje nechápavá rodina si ničeho nevšímala; všichni se vesele bavili, smáli se a vůbec si neuvědomovali, jakou já prožívám tragédii.

Kousek od nás zaparkovali „profici“. Přijeli s klecí (tenkrát věci nevídanou) ověšenou stužkami a kokardami z minulých výstav. Rozestavili židle a stůl a paní kriticky přehlédla výstavní kruh.

„A jéje,“ pravila, „málo místa a klouzavá podlaha. Járo, skoč pro kofolu na nohy!“

Koukala jsem jako puk. Kofolu na nohy? A komu? Zbytky mé sebedůvěry roztály jako jarní sníh a já jsem dospěla k názoru, že pokud nemáme skončit s véděčkem, musím mít oči na stopkách. Paní vylovila z klece pejska, zručně mu pročesala uši a vymyla oči. Hbitě jsem jí napodobila. V tom přišel její manžel a v ruce opatrně nesl kelímek s nápojem. Madam trochu upila a podezíravě se rozhlédla kolem sebe... A já se honem tvářila nezúčastněně, protože mi bylo naprosto jasné, že teď se dozvím něco opravdu důležitého. Vystavovatelka rozprostřela na zem ubrousky, odlila na ně trochu sladké limonády, pak popadla načesaného pesana a postavila ho na ty mokré servítky. Její pes byl na takové přípravy patrně zvyklý, protože se po ubrouscích důstojně prošel a zase se nechal vyzvednout na klec. Za chvíli odkráčeli do kruhu a pravdou bylo, že on jediný z celé třídy zvládl nablýskanou podlahu na jedničku.

„Přineste mi někdo limču! Honem!“

Moji lidé se lekli, že se mi přitížilo, tak můj rozkaz provedli téměř okamžitě. Ubrousků nemaje, vytvořila jsem v koutku vedle WC hnědou kaluž a protáhla přes ni svého udiveného mlad'ocha. Stevart už podruhé vyvolával naše číslo, tak jsem nechala louži louží a spěchala se psem do kruhu.

Odevzdala jsem desky, zařadila se na své místo a čekala na pokyn posuzovatele. Pak mi oči sklouzly na mého psa a já s hrůzou sledovala, jak si ten načesaný a perfektně vycvičený hafík lehá... Tedy ne aby si odpočinul, ale proto, aby si mohl olízat tlapky. Snad mu sladká kofola chutnala nebo mu byly slepené chlupy na packách nepříjemné, nevím. Vím jen tolik, že ostatní chodili a já se strašně styděla. Můj suverének dokončil toaletu, vstal, a s nohama mokřýma a jedním bokem šedivým od prachu se hrdě připojil k ostatním přesně tak, jak jsme se to už celý měsíc učili.

Nepřejte si vědět, co mi řekli mí rodinní příslušníci, ani vám neprozradím, jak jsme tenkrát dopadli, ale opět se potvrdila stará známá pravda, že když dva dělají totéž, není to totéž.

Konečně výstava

Stojíte p

řed výstavištěm, vybaveni vším potřebným a věříte, že je s vámi krásný pes, který všechno umí. U vchodu budete předkládat PET pas nebo očkovací průkaz, ve kterém je vyznačeno očkování proti vzteklině a ostatním chorobám, jako je psinka, hepatitida, leptospiróza a další ohavnosti. Vakcinace má platnost jeden rok, přesněji - neměla by být mladší než jeden měsíc po očkování a starší než čtyři neděle před uplynutím jednoho roku; je dobré si to pohlídat, veterináři u vstupní prohlídky bývají nekompromisní. Dále musíte mít s sebou vstupní list, který jste obdrželi od pořadatele e-mailem nebo jste si ho vytiskli z elektronické podoby na stránkách dog office. Po předložení tohoto listu má právo na každého přihlášeného psa jedna osoba na vstup zdarma. Jestli jste jako Hujerovi a s vaším mazánkem jde celé rozvětvené příbuzenstvo, musí si ostatní členové rodu zakoupit u pokladny vstupenku. Na stejný vstupní list obdržíte ve výstavní kanceláři katalog a jestli jste jako já, tak se uklidíte trochu stranou a hned se podíváte, jaká konkurence vašemu pejskovi přijela. Pak se odeberete ke kruhu; který to je a kde se nachází zjistíte též z katalogu. Tam zaujmete strategické místo, které se může různit tím, kolik přátel na výstavu přijelo a drží vám místo nebo naopak jak daleko budete od fenky, pro kterou má váš pes slabost a to i když nehárá. Jsou lidé, kteří chtějí slyšet, co rozhodčí diktuje do posudku, a proto se snaží být co nejblíže zapisovatelce a jiní si jedou na výstavu popovídat a zasmát se s kamarády, tedy pak jdou od stolku posuzovatele co nejdál, aby hovorem a smíchem rozhodčího nerušili. Možná vás to překvapí, ale soustředit se na předvedené psy a na nadiktování smysluplných hodnocení, když se vám za zády chechtá skupina přátel, je velmi obtížné. Rozložíte klec nebo pelíšek a křesílko; psa máte vyvenčeného, takže si může chvíli odpočinout a vy si zajdete do kruhu pro desky a výstavní číslo, pokud jste ho nedostali společně s katalogem. Pak se už jen díváte a koncentrujete se na vstup do kruhu, a pokud jste alespoň malinko soutěživí, máte při tom pocit ne nepodobný tomu, jaký herec prožívá před představením v zákulisí nebo sportovec těsně před startem - adrenalin vám hezky čeří krev, dech se zrychluje a vaše nervozita stoupá. Vedoucí kruhu vyvolá vaše číslo, ale vy už jste připraveni, protože dění v kruhu pečlivě sledujete. Vyvenčený, učesaný a natěšený pes se na vás dívá takovým tím pohledem - budeme pracovat? A dobrotky pro mně máš? Tehdy já dávám svému Alfíkovi kachní plátek a říkám - pojď, kamaráde, jdeme to vyhrát. Nastupujete do kruhu, řadíte se podle čísel, někde odevzdáváte desky, jinde přicházíte s prázdnýma rukama, ale s naprostým soustředěním na psa, na rozhodčího a na dvojici před vámi a za vámi. Pokud jste první, musíte od vstupu do kruhu odejít dostatečně daleko, aby i ostatní měli dost místa. Nastupovat do kruhu tak, že přelézáte z boku zábrany, je krajně neprofesionální. Je potřeba se od soupeřů držet alespoň na dva až tři metry daleko, to podle velikosti plemene, aby všichni měli prostor k pěknému předvedení svého psa. Pořadí čísel je podle abecedy, takže psi se jménem začínajícím na A stojí v řadě jako první. Posuzovatel dá pokyn k chůzi v kruhu a pohledem hodnotí úroveň celé třídy. Váš pes by měl klusat v tempu, které mu nejvíc sluší, takže pokud je to krátký klus, je dobré držet se ve středu kruhu, ale jestli máte na vodítku psa rychlého, takového s tím dlouhým, elegantním krokem, je třeba využít každý kousek místa, takzvaně "vymetat rohy", abyste mu dopřáli co nejvíce volného prostoru. Po několika kolečkách posuzovatel první dvojici zastaví a ostatní na to musí včas zareagovat, aby neskončili těm před nimi na zádech. První pes je vyzván k individuálnímu posouzení, které se skládá z chůze tam a zpět (rozhodčí má možnost vidět psa zezadu a zepředu) nebo z chůze do tojůhelníku (tam může posuzovatel hodnotit psa i z boku) a z detailní prohlídky psa - skus, počet zubů, celkové osvalení, utváření hlavy, barva očí a nosu, nasazení ocasu, kvalita srsti, varlata u psů a podobně. U větších plemen je zvykem, že vystavovatel předvádí zuby psa sám, menší plemena se hodnotí na stole a většinou jejich skus kontroluje posuzovatel. Pak je nadiktován posudek, při kterém by měl váš pes zaujmout

hezký postoj a jste odesláni na konec řady, kde budete čekat, až budou posouzeni všichni jedinci z vaší třídy. Ze psů oceněných známkou výborná či velmi dobrá určí rozhodčí pořadí a zadá případné tituly. Vítěz třídy odchází bez posudku, protože se bude do kruhu ještě vracet ve finále, ostatní většinou posudky s hodnocením obdrží hned... Pro ně již vystavování ten den skončilo. Výsledek si můžete, ale také nemusíte nechat zapsat do průkazu původu ve výstavní kanceláři.

Ovšem domů byste jít neměli, protože i když se to vašeho pejska již přímo týkat nebude, je vybírání vítěze na výstavě to nejpěknější... Tedy hlavně když se rozhoduje i ve prospěch vašeho psa, že? Do kruhu se vrací všichni psi s oceněním CAJC a CAC případně V1 u veteránů a diváci mohou sledovat souboj o titul nejlepší z plemene (Best Of Breed), nejlepší z opačného pohlaví (Best of Opposite Sex), nejlepší mladý jedinec (Best Of Junior) a nejlepší veterán (Best Of Veteran). BOB, BOJ a BOV se většinou ještě pokusí na závěr výstavy, ve finálovém kruhu, přesvědčit dalšího rozhodčího, že i v rámci skupiny FCI (je jich i s neuznanými plemeny celkem 11), v konkurenci vítězů jiných plemen je ten váš pes nejkrásnější (Best In Group) nebo dokonce ten nejlepší ze všech zúčastněných psů (Best In Show) ... Jak říkám, je to adrenalin v nejčistší podobě a kdo výstavám jednou propadl, je ztracen.

Takto napsané to vypadá jednoduše, ale věřte, že výstavu si užijete vy i váš pes jen pokud jste na ní dobře připraveni. Když pes neví, co se od něj očekává, není připraven na dotek cizího člověka nebo jej děsí dav lidí a cizích psů, není možné, aby byl šťastný a tím i úspěšný. Zkuste se vžít do jeho myšlení - je vzburzen v nečekaně časnou hodinu, převezen někdy i stovky kilometrů daleko, v hale s divnou ozvěnou a plnou neznámých lidí je vláčen za krk dokolečka, osaháván člověkem, kterého jakživ neviděl a ještě cítí vaši nervozitu a někdy i zklamání, kterému vůbec nerozumí, a to se mu má líbit? Zato pes na výstavu připravený s chutí za pamlsky zopakuje všechno, co se naučil a užívá si celý den ve společnosti svého milovaného pána... Docela rozdíl, že?

Vaše dotazy:

Co musíme, pokud náš pes vyhrál, od pořadatelské organizace dostat? Minule byl náš Amaryllis na Mezinárodní výstavě psů nejlepší z plemene (BOB) a nedostal ani medaili.

Na výstavě musíte obdržet posudek a potvrzení (kartičku) CAJC, CAC, CACIB, BOB, BOS, BOJ, BOV, Národní nebo klubový vítěz ... A to je z povinných "darů" všechno. Jsou výstavy, kde dostanete spoustu vzorků krmiva, pamlsků, medailí, stužek a slevových kupónů, jinde obdržíte pohár maximálně při účasti ve finálním kruhu. Pokud odjedete z výstavy dřív, nemáte nárok ani na tuto cenu... Bohužel.

Můj pes dostal tento posudek - 2,5 pes s mír. prod. těl. rám, stand. hlava, vd úhl., dost. osrstěný, chyb. ring. dres. VD 4 - neznám řeč tohoto kmene, můžete mi to přeložit?

Jistě, ráda. Máte doma 2,5 letého psa s mírně prodlouženým tělesným rámcem, se standardní hlavou, s velmi dobrým úhlením, je dostatečně osrstěný, ovšem nemá patřičnou "ringovou drezúru", což znamená, že se v kruhu zrovna dvakrát dobře nepředvedl. Dostal známku velmi dobrá a pořadí 4.

Posudky jsou velice specifická próza. Někdy obdržíte "svěží dílko", které popisuje vašeho psa stylem - ocas si nese jako kytici chrysaném - nebo - pro tyto oči by stálo za to zemřít - , jindy je to opravdu těžký thiler - strmé úhlení zadních končetin, krátké, špatně nasazené ucho, malé oko, absolutně netypický jedinec... atd. Bývaly doby, kdy jste měli nárok na vypsání posudek, ve kterém, především při horší známce, nechyběly důvody, proč se váš pes posuzovateli nelíbí, ale to již dnes neplatí. Pokud je jedním rozhodčím posuzováno za den víc jak 100 jedinců, nemusí nic diktovat; do posudku zapisovatel jen napíše známku, pořadí a případný titul.